

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Науково-дослідного центру

індустріальних проблем розвитку

НАН України

д.е.н., професор

Вікторія ХАУСТОВА

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Ісмаїлова Алтана Ігбала огли на тему «Обґрунтування стратегії розвитку територіальних громад в центральних регіонах України», представленій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науково-дослідними роботами. Реформа децентралізації, що тривала в Україні з 2014–2015 рр. і в основному завершилася укрупненням громад у 2020 р. (у результаті сформовано 1469 територіальних громад), суттєво розширила повноваження органів місцевого самоврядування у сфері економічного розвитку. Водночас саме розширення повноважень не стало автоматичною запорукою вирівнювання чи прискорення соціально-економічного розвитку громад: чимало з них утворювалися здебільшого за адміністративним, а не економічним критерієм, без належного врахування їхнього територіально-демографічного потенціалу та реальних фінансових можливостей.

Ситуація ускладнилася після початку повномасштабної збройної агресії РФ у 2022 р., яка спричинила переміщення бізнесу, часткову втрату виробничих потужностей на сході й півдні країни та надмірне навантаження на громади, що прийняли переселенців і релоковані підприємства на заході. При цьому в чинних державних і регіональних стратегіях розвитку досі немає чіткого механізму виокремлення громад-лідерів – тих, чий розвиток спроможний тягнути за собою відстаючі території. Натомість у регіональній політиці Європейського Союзу такий підхід є усталеним: саме громадам-локомотивам надається пріоритетне фінансування в межах політики згуртованості з метою формування точок зростання, ефект від яких поширюється на сусідні території.

У світовій практиці одним із перевірених інструментів створення таких точок зростання є індустріальні парки. Однак, як свідчать дані Реєстру індустріальних парків Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України, значна їх частина в Україні не орієнтована на кластерну модель, не має ані чітко визначеного якірного підприємства, ані досвідченої керуючої компанії, здатної залучати інвестиції, через що їхня реальна результативність суттєво відстає від заявленого потенціалу.

Питання розвитку регіонів, територіальних громад та ролі індустріальних парків у цьому процесі неодноразово ставали предметом наукових студій як зарубіжних, так і українських дослідників. Концептуальне підґрунтя теорій полюсів зростання та ендogenousного регіонального розвитку сформували Ф. Перру, Ж. Будвіль, Г. Мюрдаль, Ф. Барка; в українському науковому дискурсі проблематику громад, індустріальних парків і кластерів досліджували А. Бабічев, Н. Белікова, В. Галасюк, Н. Горностай, Я. Калат, М. Кизим, О. Котко, С. Лекарь, А. Павлюк, І. Приходько, В. Хаустова та інші. Проте, попри вагомий доробок цих авторів, залишається недостатньо розробленим питання комплексної кількісної оцінки ефективності створення індустріальних парків саме як механізму реалізації стратегії розвитку громад, а також методично обґрунтованого виокремлення самих громад – точок зростання регіону.

Вибір громад Центрального макрорегіону України як об'єкта дослідження зумовлений тим, що триваюча повномасштабна війна ставить східні області країни в умови безпекової невизначеності, а західні – під надмірний тиск релокованого бізнесу та внутрішньо переміщених осіб, тоді як Центральний регіон поєднує порівняно стабільну безпекову ситуацію з наявним, проте не повністю розкритим потенціалом розвитку. У межах регіону поглиблено проаналізовано Черкаську область – як показовий приклад території з аграрно-промисловою структурою економіки та громадами, що суттєво різняться за територіально-демографічним потенціалом і фінансовою спроможністю, що робить її зручним полігоном для перевірки запропонованих методичних підходів.

З огляду на викладене, тема дисертаційної роботи Ісмаїлова А.І. є актуальною та потребує подальшого наукового опрацювання.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України за такими науково-дослідними темами: НДР «Формування системи управління регіональними ринками теплової енергії» (№ д. р. 0121U113542, період виконання 2022–2024 рр.), у межах якої здобувачем визначено специфіку господарських відносин в енергетиці та напрями її реформування з урахуванням потреб економіки та промисловості, змін в її організації тощо, сформовано характеристику діючих виробників і постачальників теплоенергії, визначено їх вплив на регіональний розвиток; НДР «Домінанти економічного та інфраструктурного структуроутворення резилієнтності якості життя населення України в умовах зовнішніх загроз» (в рамках комплексного проєкту «Домінанти структуроутворення резилієнтності якості життя населення України в умовах зовнішніх загроз») (№ д. р. 0125U001420, період виконання 2025–2026 рр.), у межах якої здобувачем досліджено сутність поняття «резильєнтність» та особливості його аплікації відносно різних об'єктів дослідження – економіки країни, регіонів, територіальних громад, якості життя населення тощо, досліджено зміну фокусів у вивченні резильєнтності внаслідок шоків і криз, викликаних війною з російською федерацією. Вищенаведене підтверджує

обґрунтованість, актуальність і цінність представлених у дисертаційній роботі напрацювань.

2. Мета і задачі дослідження. *Метою дослідження є розробка теоретико-методичного забезпечення та практичних рекомендацій щодо вибору стратегічних напрямів розвитку територіальних громад Центрального регіону України.*

Для досягнення поставленої мети в дисертаційній роботі здобувачем було сформульовано та вирішено *низку наукових завдань*, а саме:

- ідентифікувати особливості і проблеми економічного розвитку Черкаської області;
- розробити методичний підхід до визначення територіальних громад як точок економічного зростання;
- обґрунтувати кластерний підхід як стратегічний напрям розвитку територіальних громад;
- дослідити світовий досвід створення і розвитку індустріальних парків;
- узагальнити практику створення і розвитку індустріальних парків;
- проаналізувати законодавче регулювання та систему стимулювання створення і розвитку індустріальних парків в Україні;
- запропонувати методичний підхід до оцінки ефективності створення індустріальних парків в регіонах;
- здійснити оцінку ефективності створення індустріальних парків у територіальних громадах Черкаської області й інших регіонах України;
- обґрунтувати стратегічні напрями економічного розвитку територіальних громад Черкаської області.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна. Дисертаційна робота виконана здобувачем особисто, містить наукові положення та нові наукові результати, що характеризуються як науково значимі з огляду на потреби теорії та практики за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розробленні теоретико-методичних засад і практичних рекомендацій щодо обґрунтування стратегічних напрямів економічного розвитку територіальних громад Центрального регіону України, що ґрунтуються на: методичному підході до визначення територіальних громад регіону як точок економічного розвитку; методичному підході до оцінки ефективності створення індустріальних парків на території громад; методичному підході до створення на базі індустріальних парків кластерних структур як стратегічних напрямів економічного розвитку територіальних громад; просторовій моделі побудови регіонального кластера.

Найсуттєвішими теоретичними та практичними результатами, які характеризують наукову новизну дослідження та особистий внесок дисертанта, є такі:

дістали подальшого розвитку:

- методичний підхід до визначення територіальних громад регіону як точок економічного розвитку в площині матриці «територіально-демографічний потенціал – фінансова спроможність», який, на відміну від наявних, базується на інтегральних показниках відповідних координат, розрахованих за системою зважених часткових показників, що дозволяє об'єктивно позиціонувати громади у двовимірному просторі та виокремлювати серед них потенційні точки економічного розвитку регіону, забезпечуючи адресність подальших управлінських і інвестиційних рішень;

- методичний підхід до оцінки ефективності створення індустріальних парків на території громад, який, на відміну від наявних, ґрунтується на системі із семи груп часткових показників (логістика, енергоресурси, тип території, керуюча компанія, якірне підприємство, спеціалізація, безпека) та інтегральній (адитивній) оцінці за 10-бальною шкалою з ваговими коефіцієнтами, визначеними шляхом експертного опитування, що дозволяє на основі комплексних відкритих даних щодо індустріальних парків України здійснювати оцінку та порівняння зареєстрованих парків, відокремлювати потенційно життєздатні від номінальних (декларативних) проєктів і обґрунтовано визначати пріоритети державного стимулювання їх розвитку;

- методичний підхід до створення на базі індустріальних парків кластерних структур як стратегічних напрямів економічного розвитку територіальних громад, які є точками цього економічного розвитку, який, на відміну від чинної в Україні моделі створення індустріальних парків, послідовно поєднує розрахунок коефіцієнта локалізації виробництва за видами економічної діяльності, визначення перспективної кінцевої продукції та якірного виробника регіону, побудову національного чи глобального ланцюга доданої вартості та мапи кооперативних зв'язків між виробниками, що дозволяє громадам обґрунтовано обирати профіль (спеціалізацію) індустріального парку виходячи з реальних конкурентних переваг території, а не створювати його як «земельний проєкт» без чіткої виробничої концепції;

- просторова модель побудови регіонального кластера, яка складається з трьох рівнів: ядра, операційного поясу, регіонального рівня, на території яких розміщуються відповідні учасники кластера, що, на відміну від наявних підходів, формалізує розміщення учасників кластера за чіткими відстанями від ядра, що дозволяє використовувати модель як практичний інструмент просторового планування під час вибору територіальних громад для розміщення ядра кластера й індустріального парку.

удосконалено:

- структурно-логічну модель аналізу територіально-демографічного потенціалу та фінансової спроможності різних типів громад, яка, на відміну від

наявних, що розглядають демографічні та фінансові характеристики громад здебільшого відокремлено, базується на системі взаємопов'язаних часткових показників і формалізує причинно-наслідковий зв'язок «територіально-демографічні характеристики (чисельність, площа, щільність населення, кількість населених пунктів) → тип громади (міська, селищна, сільська) → показники фінансової спроможності (власні доходи, трансферти та їх співвідношення)», що дозволяє пояснити, якою мірою фінансова спроможність громади є похідною від об'єктивних територіально-демографічних умов, а якою – результатом управлінських рішень органів місцевого самоврядування, і на цій основі диференціювати підходи регіональної політики до громад різного типу;

– обґрунтування наукового положення про вплив територіально-демографічного потенціалу на фінансову спроможність територіальних громад різного типу, яке, на відміну від поширеного в літературі припущення про переважну залежність фінансової спроможності громад від якості управління, доповнено висунутою і частково доведеною гіпотезою про наявність такого впливу, перевіреною емпірично на масиві даних 66 територіальних громад Черкаської області, що дозволяє встановити межі впливу управлінських рішень органів місцевого самоврядування на фінансову спроможність громади (яка не може повністю компенсувати слабкий територіально-демографічний потенціал) і обґрунтувати необхідність адресної підтримки громад із високим потенціалом, але низькою поточною спроможністю, зокрема через механізми кластеризації та створення індустріальних парків;

– структуру ланцюжка переробки зернових культур у регіоні, яка складається з п'яти рівнів (1 – первинне виробництво, 2 – первинна переробка, 3 – вторинна переробка, 4 – третинна переробка, 5 – циркулярна економіка) з відповідними продуктами та рівнем доданої вартості, яка, на відміну від узагальнених описів агропереробних ланцюгів у наявних регіональних стратегіях, що здебільшого обмежуються рівнями первинного виробництва та первинної переробки, деталізує глибші рівні переробки (зокрема крохмально-глюкозну та ферментаційну гілки) з диференціацією їх маржинальності, що дозволяє обґрунтовано визначити рівень ланцюга з найбільшим потенціалом нарощування доданої вартості для регіону (третій рівень переробки) і використати цей результат як основу для вибору перспективної продукції і якірних виробників при формуванні зернопереробного кластера та розміщенні на його основі індустріальних парків у конкретних територіальних громадах.

4. Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків, рекомендацій, що винесено на захист, забезпечується використанням фундаментальних положень класичних і сучасних теорій регіонального розвитку (концепцій полюсів зростання, ендегенного розвитку територій, кластерного підходу), а також системного підходу до аналізу соціально-економічних процесів на рівні територіальних громад. У процесі дослідження застосовано широкий інструментарій наукових методів: структурно-логічного аналізу, економіко-статистичного аналізу та порівняння, матричного позиціонування, групування,

аналізу і синтезу, анкетування (експертного опитування), методів визначення вагових коефіцієнтів (пряме ранжування, бальна оцінка), інтегральної (адитивної) згортки часткових показників, кластерного аналізу, монографічного та графічного методів.

Достовірність досліджень та отриманих результатів обумовлюється належною інформаційною базою, яку склали: статистичні дані Державної служби статистики України та її регіонів; дані Реєстру індустріальних парків Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України; дані дашбордів Децентралізація та Clarity Project; матеріали науково-практичних конференцій; інтернет-ресурси; результати власних досліджень і публікацій здобувача за темою дисертації.

5. Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження Ісмаїлова А.І. оглядає в тому, що основні концептуальні та методичні положення, узагальнення і висновки, зроблені здобувачем, доведені до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій щодо вибору стратегічних напрямів розвитку територіальних громад Центрального регіону України.

У дисертації здобувачем *на теоретичному рівні отримано такі наукові результати:*

- розроблено структурно-логічну модель аналізу територіально-демографічного потенціалу та фінансової спроможності територіальних громад, яка базується на системі взаємопов'язаних часткових показників (чисельність населення, площа території, щільність населення, кількість населених пунктів, тип громади, власні доходи, трансферти та їх питома вага в загальних доходах) і формалізує причинно-наслідковий зв'язок «територіально-демографічні характеристики → тип громади → показники фінансової спроможності», що дає змогу з'ясувати, якою мірою фінансова спроможність громади є похідною від об'єктивних територіально-демографічних умов, а якою – результатом управлінських рішень органів місцевого самоврядування, і на цій основі диференціювати підходи регіональної політики до громад різного типу;

- запропоновано методичний підхід до оцінки ефективності створення індустріальних парків, який ґрунтується на системі із семи груп часткових показників (логістика, енергоресурси, тип території, керуюча компанія, якірне підприємство, спеціалізація, безпека) та інтегральній (адитивній) оцінці за 10-бальною шкалою з ваговими коефіцієнтами, визначеними шляхом анкетування (експертного опитування) фахівців із подальшою обробкою результатів методами прямого ранжування, бальної оцінки та парних порівнянь, що дає змогу на основі комплексних відкритих даних щодо індустріальних парків України здійснювати оцінку та порівняння зареєстрованих парків, відокремлювати потенційно життєздатні від номінальних (декларативних) проєктів і обґрунтовано визначати пріоритети державного стимулювання їх розвитку;

- обґрунтовано методичні рекомендації зі створення на базі індустріальних парків кластерних структур як пріоритетного напрямку стратегії розвитку територіальних громад регіону, які послідовно поєднують розрахунок коефіцієнта локалізації виробництва за видами економічної діяльності, визначення перспективної кінцевої продукції та якісного виробника регіону, побудову національного чи глобального ланцюга доданої вартості та мапи кооперативних зв'язків між виробниками, що дає змогу громадам обґрунтовано обирати профіль (спеціалізацію) індустріального парку, виходячи з реальних конкурентних переваг території, а не створювати його як «земельний проєкт» без чіткої виробничої концепції;

- розроблено просторову модель регіонального кластера, яка складається з трьох рівнів: ядра, операційного поясу та регіонального рівня, на території яких розміщуються відповідні учасники кластера, що формалізує розміщення учасників кластера за чіткими відстанями від ядра і дає змогу використовувати модель як практичний інструмент просторового планування під час вибору територіальних громад для розміщення ядра кластера й індустріального парку;

- запропоновано матрицю позиціонування територіальних громад регіону в площині «територіально-демографічний потенціал – фінансова спроможність», яка базується на інтегральних показниках відповідних координат, розрахованих за системою зважених часткових показників, що дозволяє об'єктивно позиціонувати громади у двовимірному просторі, визначати серед них громади – точки економічного розвитку та забезпечувати адресність подальших управлінських і інвестиційних рішень;

- обґрунтовано наукове положення про вплив територіально-демографічного потенціалу на фінансову спроможність територіальних громад різного типу (міських, селищних і сільських) на основі висунутої гіпотези про наявність такого впливу, перевіреної емпірично на масиві даних 66 територіальних громад Черкаської області, що дозволило встановити межі впливу управлінських рішень органів місцевого самоврядування на фінансову спроможність громади (яка не може повністю компенсувати слабкий територіально-демографічний потенціал) і обґрунтувати необхідність адресної підтримки громад із високим потенціалом, але низькою поточною спроможністю, зокрема через механізми кластеризації та створення індустріальних парків.

На емпіричному рівні здобувачем отримано такі наукові результати:

- ідентифіковано особливості та проблеми економічного розвитку Черкаської області як типового представника Центрального регіону з аграрно-промисловою економікою: аграрно-сировинну спеціалізацію за умов слабого розвитку обробної промисловості, продовження деіндустріалізації, розрив між наукою і виробництвом, відтік робочої сили та людського капіталу, а також інституційну слабкість регіональної політики й відсутність чіткої індустріальної спеціалізації області;

- здійснено позиціонування 66 територіальних громад Черкаської області в координатах матриці «територіально-демографічний потенціал – фінансова

спроможність» та визначено 10 громад, які можуть виступати точками економічного розвитку регіону;

- узагальнено світовий досвід створення та розвитку індустріальних парків і встановлено, що тимчасові податкові пільги без комплексної інфраструктурної та інституційної підтримки мають обмежений довгостроковий ефект, натомість пріоритетною є комбінація фінансових інструментів, інфраструктурних грантів і програм розвитку людського капіталу;

- узагальнено українську практику створення і розвитку індустріальних парків та проаналізовано законодавче регулювання й систему стимулів у цій сфері; встановлено, що ключовим стримувальним фактором їх розвитку в Україні є не відсутність пільг, а якість менеджменту керуючих компаній, а практика реєстрації універсальних індустріальних парків фактично під одне підприємство знижує їхню відповідність моделі промислового кластера;

- здійснено оцінку ефективності створення 106 індустріальних парків у регіонах України, за результатами якої встановлено, що лише близько третини з них демонструють прийнятний рівень ефективності, а 62,3 % позиціонують себе як універсальні, що свідчить про відсутність стратегії кластеризації; визначено ключові обмеження їх ефективного розвитку (недостатній рівень енергозабезпечення, розходження між проєктними та фактичними потужностями, відсутність профільних якірних підприємств, домінування новостворених керуючих компаній без достатнього досвіду залучення інвесторів);

- визначено, що аграрно-промисловий комплекс Черкаської області концентрується переважно на першому й другому рівнях ланцюжка переробки зерна, тоді як найбільший потенціал нарощування доданої вартості перебуває на третьому рівні (крохмально-глюкозне та ферментаційне виробництво);

- обґрунтовано стратегічні напрями економічного розвитку територіальних громад Черкаської області як територій, доцільних для розміщення індустріальних парків з ядром кластера з переробки зерна; визначено Черкаську, Уманську, Смілянську та Чигиринську територіальні громади, що мають великих виробників зернових культур, розвинену харчову промисловість та заклади освіти, які готують аграрні й інженерні кадри.

Отримані теоретичні та практичні результати проведеного здобувачем дослідження підтверджені відповідними довідками апробаційного характеру, що засвідчують впровадження наукових результатів у:

- практичній діяльності Регіонального відділення Українського союзу промисловців і підприємців у Харківській області, яким використано методичний підхід до оцінки ефективності створення індустріальних парків під час підготовки аналітичних матеріалів і рекомендацій щодо оцінки перспектив та інвестиційної привабливості майданчиків для розміщення індустріальних парків на території регіону, методичний підхід до створення індустріальних парків на основі кластерного підходу до розвитку економіки при формуванні пропозицій щодо пріоритетних напрямів кластеризації промисловості регіону та підвищення доданої вартості продукції, методичний підхід до визначення

територіальних громад як точок економічного зростання регіону під час підготовки пропозицій до органів місцевого самоврядування та регіональної влади щодо пріоритетності залучення інвестицій у промисловість окремих територіальних громад;

– практичній діяльності Савинської селищної військової адміністрації Ізюмського району Харківської області, якою використовується методичний підхід до визначення територіальних громад регіону як точок економічного розвитку, що дає змогу обґрунтовано сконцентрувати фінансові, інвестиційні та інституційні ресурси в громаді та слугує аналітичною основою для формування політики згуртованості відповідно до європейських принципів розвитку територій.

6. Апробація результатів дослідження. Основні положення, результати та висновки дисертаційної роботи обговорювалися на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема: XIII Міжнародній науково-практичній конференції «Бізнес-аналітика в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю» (м. Київ, 2026 рік); Міжнародних науково-практичних конференціях «Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики» (м. Харків, 2025 та 2023 роки).

7. Повнота викладення основних наукових результатів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Аналіз кількості наукових публікацій, повноти опублікування результатів дисертації та особистого внеску здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації, засвідчив, що результати дослідження, які викладені в дисертаційній роботі, отримані автором самостійно та достатньою мірою відображені в публікаціях, доповідалися і обговорювалися на науково-практичних конференціях.

Основні наукові результати проведеного дослідження, теоретичні положення та практичні рекомендації опубліковано у 13 наукових працях, серед яких: 10 статей у наукових фахових виданнях (зокрема 1 – у виданні, що входить до міжнародних наукометричних баз Scopus, Web of Science та ін., 9 – у наукових фахових виданнях України категорії «Б»); 3 тези доповідей у матеріалах міжнародних науково-практичних конференцій.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в іноземних виданнях і наукових фахових виданнях, внесених до міжнародних наукометричних баз даних:

1. Ісмаїлов А. Методичні засади оцінки ефективності створення індустріальних парків. *Проблеми економіки*. 2026. № 2. С. 88–98.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2026-2-88-98>

Посилання:

https://www.problecon.com/article/?year=2026&abstract=2026_2_0_88_98

2. Хаустова В. Є., Ісмаїлов А. І. Огли. Індустріальні парки в Україні: оцінка ефективності створення та механізми економічного розвитку територіальних громад. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2026. № 3. С. 233–239.

DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2026-3-45>

Посилання: <https://apie.org.ua/en/industrial-parks-ukraine-assessment-efficiency-creation-mechanisms-economic-development-territorial-communities/>

Особистий внесок: зібрано та опрацьовано дані каталогу «Індустріальні парки України», здійснено розрахунок інтегрального показника ефективності створення індустріальних парків за 7 компонентами, обґрунтовано методичний підхід до розвитку індустріальних парків на засадах кластерної моделі економіки, включно з розрахунком коефіцієнта локалізації виробництва та просторовою моделлю регіонального кластера.

3. Ісмаїлов А., Костенко Д. М., Проноза П. В. Аналіз стану та тенденцій розвитку індустріальних парків в Україні. *Бізнес Інформ*. 2026. № 4. С. 600–618.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2026-4-600-618>

Посилання: https://www.business-inform.net/article/?year=2026&abstract=2026_4_0_600_618

Особистий внесок: зібрано та опрацьовано статистичні дані щодо стану реєстру індустріальних парків України, проаналізовано тенденції їх створення та функціонування (динаміку реєстрації, галузеву та регіональну структуру, рівень заповнюваності), обґрунтовано окремі пропозиції щодо вдосконалення державної політики у цій сфері.

4. Белікова Н. В., Ісмаїлов А., Калашнікова К. Ю. Аналіз досвіду та проблем розвитку індустріальних парків в Україні. *Бізнес Інформ*. 2026. № 1. С. 203–214.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2026-1-203-214>

Посилання: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2026-1_0-pages-203_214.pdf

Особистий внесок: проаналізовано стан і проблеми розвитку індустріальних парків в Україні (нормативно-правові, інфраструктурні та інституційні бар'єри), сформульовано пропозиції щодо вдосконалення механізмів розвитку індустріальних парків

5. Хаустова В. Є., Решетняк О. І., Ісмаїлов А. Індустріальні парки: бібліометричний аналіз генези досліджень. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 81.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-81-77>

Посилання: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/7099>

Особистий внесок: сформовано запит до виокремлення масиву наукових публікацій за тематикою індустріальних парків у наукометричних базах даних; проведено бібліометричний аналіз по окремих етапах (визначення динаміки публікаційної активності, ключових авторів, країн, тематичних кластерів).

6. Хаустова В. Є., Костенко Д. М., Ісмаїлов А. Світовий досвід створення та розвитку індустріальних парків. *Бізнес Інформ*. 2025. № 10. С. 142–155.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-10-142-155>

Посилання: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2025-10_0-pages-142_155.pdf

Особистий внесок: узагальнено зарубіжний досвід створення та функціонування індустріальних парків (моделі держав Азії, Європи, Північної Америки); проведено порівняльний аналіз підходів до їх організації та державної підтримки; обґрунтовано напрямки адаптації позитивного зарубіжного досвіду до умов України.

7. Ісмаїлов А. Теоретичні аспекти створення та розвитку індустріальних парків. *Бізнес Інформ*. 2025. № 11. С. 34–43.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-11-34-43>

Посилання: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2025-11_0-pages-34_43.pdf

8. Ісмаїлов А. Новітні стратегії розвитку регіонів: перехід від централізованого до децентралізованого управління. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. 2024. № 2 (19). С. 71–82.

DOI: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2024.2.10>

Посилання: <https://jrnل.knutd.edu.ua/index.php/jseconres/article/view/1567>

9. Kolodiziev O., Dorokhov O., Shcherbak V., Dorokhova L., Ismailov A., Figueiredo R. Resilience Benchmarking: How Small Hotels Can Ensure Their Survival and Growth during Global Disruptions. *J. Risk Financial Manag.* 2024. Vol. 17 (7). No. 281. (Scopus)

DOI: <https://doi.org/10.3390/jrfm17070281>

Посилання: <https://www.mdpi.com/1911-8074/17/7/281>

Особистий внесок: здійснено аналіз чинників резильєнтності в умовах глобальних потрясінь, систематизовано індикатори оцінки стійкості та здатності підприємств до відновлення й зростання після шоків впливів.

10. Ismailov A. Management tools to support the industry of Ukraine. *Management*. 2023. Vol. 37. No. 1. P. 73–83.

DOI: <https://doi.org/10.30857/2415-3206.2023.1.7>

Посилання: <https://jrnل.knutd.edu.ua/index.php/mng/article/view/1401>

Праці апробаційного характеру:

11. Белікова Н. В., Ісмаїлов А. Індустріальні парки як інструмент державної підтримки інноваційного розвитку: проблематика та реалії України // Бізнес-аналітика в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю : матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. Київ : Інтерсервіс, 2026. С. 364–368.

Посилання:

<https://ir.nasoa.edu.ua/collections/62fd36c2-33dd-4064-abd5-356994654e24>

Особистий внесок: проаналізовано роль індустріальних парків в Україні як інструменту державної підтримки інноваційного розвитку, виявлено ключові

проблеми та сформульовано пропозиції щодо вдосконалення механізмів державної підтримки.

12. Хаустов М. М., Ісмаїлов А. Стан та проблеми розвитку індустріальних парків в Україні // Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (21 листоп. 2025 р., м. Харків). Харків, 2025. С. 774–778.

Посилання:

https://ndc-ipr.org/media/publications/files/TEZU_21_11_2025.pdf

Особистий внесок: проаналізовано особливості розвитку індустріальних парків в Україні та окремі проблеми їх функціонування (інфраструктурні, інституційні, фінансові), запропоновано можливі напрями їх вирішення.

13. Ісмаїлов А. І. Спільні зусилля для відновлення України: роль міжнародної спільноти та цифрових інструментів // Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (24 листоп. 2023 р., м. Харків). Харків, 2023. С. 934–938.

Посилання:

https://ndc-ipr.org/media/publications/files/TEZU_2023_DynJqcC.pdf

8. Відповідність діючим вимогам. Оформлення дисертації відповідає діючим вимогам, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» із змінами та доповненнями, внесеними наказом МОН України від 31.05.2019 № 759. Робота виконана в науковому стилі, її зміст викладено в логічній послідовності розв'язування завдань дослідження.

Структура й обсяг дисертації відповідають вимогам виконаної освітньої програми. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списків використаних джерел за кожним розділом (загалом 192 найменування) та 5 додатків. Загальний обсяг тексту дисертації – 255 сторінок, робота містить 48 таблиць і 47 рисунків.

Науковий рівень дисертації відповідає діючим вимогам до атестації здобувачів ступеня доктора філософії, а саме вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року № 44 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 03.05.2024 № 507), а саме: дисертація подана у вигляді спеціально підготовленого рукопису, виконана державною мовою, є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем, характеризується єдністю змісту, має встановлену вимогами структуру: анотацію, вступ, три розділи, висновки, переліки використаних джерел за кожним розділом, додатки, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі публічного управління та адміністрування.

Дисертація Ісмаїлова Алтана Ігбала огли «Обґрунтування стратегії

розвитку територіальних громад в центральних регіонах України» виконана із дотриманням принципів академічної доброчесності. Усі результати, які винесено автором на захист, отримані самостійно і містяться в опублікованих роботах. У роботах, опублікованих у співавторстві, використані тільки ті ідеї, положення та розрахунки, які є результатом власних досліджень. Особистий внесок дисертанта у колективні роботи висвітлено у списку публікацій.

9. Загальний висновок. Дисертаційна робота Ісмаїлова Алтана Ігбала Огли на тему «Обґрунтування стратегії розвитку територіальних громад в центральних регіонах України» є оригінальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що стосується актуальної проблематики і містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних та практичних завдань щодо обґрунтування стратегічних напрямів розвитку територіальних громад України.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертації містять елементи наукової новизни, є повністю обґрунтовані та аргументовані, отримали необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У публікаціях здобувача знайшли відображення всі положення дисертаційного дослідження. Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені здобувачем наукові завдання вирішені повною мірою, мету дослідження досягнуто. Роботу виконано державною мовою, матеріал дослідження викладено грамотно, логічно, інструментарій дослідження використано коректно.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Ісмаїлова Алтана Ігбала Огли відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (із змінами та доповненнями, внесеними наказом МОН України від 31.05.2019 № 759), а також вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 03.05.2024 р. № 507).

Дисертаційна робота Ісмаїлова Алтана Ігбала огли на тему «Обґрунтування стратегії розвитку територіальних громад в центральних регіонах України» рекомендується до публічного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування».

10. Рішенням розширеного засідання Відділу макроекономічного аналізу та регіонального розвитку Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (протокол № 7 від 31.07.2026 р.)

УХВАЛИЛИ:

Затвердити Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Ісмаїлова Алтана Ігбала огли на тему «Обґрунтування стратегії розвитку територіальних громад в центральних регіонах України», яка представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рекомендувати дисертаційну роботу Ісмаїлова Алтана Ігбала огли на тему «Обґрунтування стратегії розвитку територіальних громад в центральних регіонах України» до публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» після її утворення рішенням Вченої Ради Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку Національної академії наук України та введення в дію відповідного наказу.

Головуюча на засіданні
завідувач відділу макроекономічного аналізу
та регіонального розвитку
Науково-дослідного центру
індустріальних проблем розвитку
НАН України,
к.е.н., доцент

Ольга ПОЛЯКОВА

31 липня 2026 р.

Підпис засвідчую: вірно

Вчений секретар Науково-дослідного центру
індустріальних проблем розвитку
НАН України,
д.е.н., професор

Надія БЄЛІКОВА